

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget

Deres ref
2021/1498

Vår ref
21/1740-

Dato
23. april 2021

Dokument 8:181 S Representantforslag om strengere språkkrav for helsepersonell

Jeg viser til brev datert 8. april 2021 fra helse- og omsorgskomiteen som ber om min uttalelse om ovennevnte representantforslag. Forslagene er:

1. Stortinget ber regjeringen kartlegge språkferdighetene til ansatte i spesialist- og primærhelsetjenesten og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.
2. Stortinget ber regjeringen tilby norskopplæring til helsepersonell som har behov for det, og stille krav i etterkant av språkopplæringen om at norsktest må være bestått for å ha en stilling med pasientkontakt.
3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige lovendringer for å innføre krav om bestått norsktest på minimum B1-nivå for pasientkontakt i helsevesenet, og bestått norsktest på B2-nivå for stillinger som krever høyere utdanning.

Gode norskkunnskaper har stor betydning for at pasientene får forsvarlige helse- og omsorgstjenester. Det er krav i lover til både arbeidsgiver og helsepersonellet om forsvarlighet i tjenestene. Kravet til arbeidsgiver om at helse- og omsorgstjenester som tilbys eller ytes skal være forsvarlige, framgår av spesialisthelsetjenesteloven § 2-2 og helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1. Kravet til helsepersonellet framgår av helsepersonelloven § 4, de skal utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra helsepersonellens kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjonen for øvrig.

Når det gjelder forslag 1 om å kartlegge språkferdighetene til alle ansatte i helse- og omsorgssektoren, mener jeg et slikt arbeid ikke vil være bærekraftig og jeg vil advare mot å igangsette et så ressurskrevende arbeid.

Ansvar for at helse- og omsorgspersonellet har tilfredsstillende norskkunnskaper er i lovverket pålagt arbeidsgiver og det enkelte helsepersonellet gjennom krav om forsvarlighet. Det er nødvendig at arbeidsgivere gjør en grundig jobb ved ansettelse av personell i tjenestene. For å støtte arbeidsgiverne har Helsedirektoratet utarbeidet en nasjonal veileder om ansettelse av helsepersonell. Her poengteres at arbeidsgiver må forsikre seg om at den som ansettes har nødvendige muntlige og skriftlige språkkunnskaper og at det bør kontrolleres, for eksempel ved intervju.

Helsedirektoratet fikk i tildelingsbrevet for 2020 i oppdrag å utarbeide en nasjonal veileder med eksempler på nødvendige språkkunnskaper i ulike type jobber og for forskjellige typer helsepersonell. Dette er et omfattende arbeid som dessverre er utsatt pga stor arbeidsbelastning i direktoratet knyttet til koronaepidemien.

Forslag 2, at regjeringen skal tilby norskopplæring til helsepersonell som har behov for det med krav om bestått norsktest for å ha en stilling med pasientkontakt, må også vurderes mot arbeidsgivers ansvar.

Arbeidsgivere i helse- og omsorgstjenesten må løpende vurdere hva som er nødvendige språkqualifikasjoner for å kunne ivareta ulike arbeidsoppgaver. Det er utarbeidet ulike former for språkoplæring og norskkurs, inkludert webbaserte, som kan være gode verktøy for å tilegne seg og forbedre norskkunnskaper. Jeg mener det ikke bør nedfelles et generelt krav om å tilby norskopplæring med påfølgende språktest.

Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse har siden 2010 hatt i oppdrag å utvikle og tilby en kurspakke for ufaglærte. Formålet er opplæring av ufaglærte fram til fagbrev og autorisasjon som helsefagarbeider eller kompetansebevis for deler av opplæringen de har gjennomført. Det er i 2019 blitt gjort endringer i fagplanen for å styrke oppfølging av deltakere med norsk som andrespråk. Deltakerne gir uttrykk for at kurset er et godt verktøy som kan hjelpe dem i opplæringen. Videre ble det innenfor tiltaket i 2019, i samarbeid med læringsplattformen til KS Læring, startet et arbeid for å utvikle en e-læringsmodul for intensiv opplæring av personer uten helsefaglig utdanning som skal arbeide i helse- og omsorgstjenesten, som også er tilpasset deltakere med norsk som andrespråk. Tiltaket inngår i regjeringens plan for rekruttering, kompetanse og fagutvikling i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og den fylkeskommunale tannhelsetjenesten, Kompetanseløft 2025.

Forslag 3 om å innføre lovkrav om bestått norsktest på B1- eller B2-nivå for de som har pasientkontakt, vil svekke arbeidsgivers mulighet til å vurdere hvilke norskferdigheter som er nødvendig i ulike stillinger. Det er innført språkkrav for personer med utdanning fra utenfor EU/EØS som søker om norsk autorisasjon. I tillegg er krav om forsvarlighet i tjenestene

lovfestet for både arbeidsgiver og helsepersonell. Ytterligere språkkrav i helse- og omsorgstjenesten vil bl.a. bidra til å svekke arbeidsgiveres eget ansvar for å sørge for forsvarlige tjenester.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads "Bent Høie". The signature is written in a cursive, flowing style.

Bent Høie